

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Connimbricensi Academia
Sacrarum Litterarum primarii Professoris Opvs, De Virtute
Et Statu Religionis**

Qvo Quid Contineatur, Index proximus indicabit

De Obligationibus Religiosorum ex Regula, Prælatione & subiectione
regulari provenientibus, De varietate Religionum tam in genere, quàm in
specie, De Religione Societatis Iesv in particulari

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1626

IX. De paupertate in communi domorum professorum Societatis Iesv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93501](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93501)

denique
quæ ad Ge-
neralem.

tionis obligationem non videtur deesse potestas, cum in eo sit suprema. Quod sine dubio procederet, si non esset in hac parte ab eadem Societate restricta. Videtur autem restricta in Congregatione, decreto. ubi renouat, & commendat hanc constitutionem. Ne pro ministerio Societatis stipendium, vel elemosyna vlla in compensationem admitti possit, ac omnino prohiberi ne vllus superior, ac ne ipse quidem Praepositus Generalis in ea dispenset. Circa quæ vltima verba dubitari posset, an tollat omnino potestatem, vel prohibeat solum vsum eius. Sed hanc disputationem omitto: nam illa duo moraliter æquivalent in præsentia. Si enim dispensatio daretur sine causa legitima, non solum peccaretur grauiter, sed etiam dispensatio esset nulla, quia esset dispensare sine causa in iure superioris, qui defectus semper inducit nullitatem. Antecedens autem patet, quia Congregatio generalis est superior ipso Generali; & ideo secus erit, si aliqua Congregatio dispenset: erit enim valida dispensatio, etiam si contingat non recte fieri. Si autem fingamus casum in quo interuenit legitima causa dispensandi, tunc probabile est fore validam dispensationem. Et ideo fortasse in decreto illo non est positum verbum, quod in rigore significet ablationem potestatis. Quia tamen casus ille moraliter accidere non potest, ideo absolute posita est illa prohibitio. Et quando contingeret illa necessitas, recurrendum esset ad summum Pontificem potius quam propria auctoritate dispensare. Vnde etiam fit, ut nec secum ipse possit Praepositus dispensare, præsertim, quia ratione exēpli, & scandali magis vitanda erit talis dispensatio. Denique etiam ante hoc decretum existimo non potuisse sine graui culpa in hac materia dispensare, moraliter, seu regulariter loquendo, quia oporteret causam esse valde grauem, quæ vix potest in tali materia occurrere. Nec nouum videri debet, quod superior possit peccare mortaliter iniquè dispensando in constitutione, quæ per se non obligat ad peccatum mortale, quia dispensatio illa est maximè contra bonum commune religionis, præsertim in re tam graui. Est etiam contra obligationem fidelitatis, & iustitiæ, ad quæ superior tenetur ex officio suo.

XIV.

Circa septimam obseruationem nihil occurrit addendum circa obligationem in conscientia præter generales regulas supra datas de voto paupertatis religiosæ. Quæ verò tandem circa vsum positium adduntur, ordinariè ad perfectionem magis pertinent, quam ad rigorosam obligationem. Solū circa religiosam suppellectilem aduerto, licet interdum contingat in aliquo esse superfluum, considerata ratione instituti, atque etiam consuetudine, tamen per se loquendo non inducere culpam grauem contra paupertatem, dummodo tota ex legitima facultate superioris, & cum debita resignatione animi habeatur, quia nulla certa mediocritas, seu quantitas suppellectilis cadit sub votum paupertatis, vt materia eius; ergo si aliqui cuitetur proprietas, & proprietarius vsum non erit in ea materia per se loquendo grauis culpa contra paupertatem. Per accidens verò poterit interdum hæc esse culpa, & non parua, ratione scandali, maximè si detur occasio alijs relaxandi perfectionem paupertatis. Circa aliam verò partem de vfu, vel exercitio mendicandi, clarum est paupertatem Societatis ex vi proprii voti, nunquam obligari personam aliquam in particulari, ad exercendum illum actum, sed obligabit, aut obedientia, aut charitas propria, vel proximi, si tanta sit, vt ad subueniendum illi necessarium sit mendicare.

CAPVT IX.

De paupertate domorum professarum propria.

Diximus hæcenus de his, quæ ad paupertatem singularum personarum pertinent, dicendum superest de paupertate, quæ in communitatibus Societatis seruanda est. Sunt autem in Societate tria genera domorum, scilicet professarum, Collegiorum, & Nouitiorum, vt in superioribus lib. 2. cap. 5. num. 14. visum est; & in eis pro ratione finis & muneris vniuscuiusque diuersus modus paupertatis seruatur, qui sigillatim explicandus est; in hoc quidem & sequenti capitulo, quoad domos professas, in 11. quoad Collegia, & Nouitiatum.

Primo ergo Societas professæ, in communi etiam, capax non est dominij aliquorum bonorum immobilium. ita habetur in 1. Bulla Pauli III. Declarantes, quod non solum priuati, sed neque etiam communiter possint pro Societatis sustentatione, aut vfu ad bona aliqua stabilia, aut ad prouentus seu introitus aliquos, aut quod simile acquirere. Idem in Bulla Iulij III. vbi declaratio additur partim ampliationem, partim limitationem continens; cum enim dicitur, neque professos, neque eorum domos, aut Ecclesias posse habere prouentus, redditus, possessiones, aut bona stabilia, ampliatio quædam est, vel saltem maior explicatio. Cum verò additur, Præter ea quæ opposita sunt ad vsum proprium, & habitationem, limitatio quædam est. Alia etiam est diuersitas notanda; nam in priori Bulla subijciebantur hæc verba, Sed sint contenti vniuersum rerum sibi donatarum ad necessarium sibi tempus ad recipiendum. Quæ verba statim excitabant illam questionem, an dominij talium rerum apud Societatem sit. Ad hanc ergo questionem tollendā aliter in posteriori Bulla illa proposita sunt, scilicet, rebus suis ex libentia donatis ad necessarium vsum contenti. Itaque in Societate non habet locum illa questio, quæ de religiosis Minorum controuerti solet. Nam vera domus professæ est capax alicuius dominij in communi, immo eorum rerum mobilium, quæ ad æqualem vsum habet. Et ita expresse declaratum est in cap. 6. p. Constit. §. 5. liter. E. Idemque censendum est de dominio illius rei immobilis, quæ solum ad habitationem, vel alium huiusmodi vsum, scilicet, ad aliquam recreationem religiosam necessariam, inferuatur, non verò ad redditus, & prouentus, ex quibus religiosi sustententur: Quamuis autem horum bonorum dominij habeant professæ domus, plenam autem administrationem non habent, sed in Praeposito Generali precipuè residet propter perfectam subordinationem, & monarchicum regimen, quod Societas proficitur, & ideo contractus, quæ de his rebus in domibus professis, non à Conuentu, nec nomine eius, sed à superiore nomine Generalis fiunt. 3. p. Constit. cap. 3. §. 5. Aliorum autem reddituum, vel bonorum immobilium præter ea, quæ dicta sunt, incapax est professæ Societatis: quod etiam Pius V. & Gregor. XIII. in suis Bullis confirmarunt. Idem habetur 6. p. Constit. cap. 2. §. 2. vbi amplius his verbis declaratur, In domibus, vel Ecclesijs, quæ a Societate ad auxilium animarum admittuntur, redditus nulli neque facti, quidē, aut fabricæ applicati, haberi possint, sed p. q. illa ratione, ita vt penes Societatem sit vltimum dispositio. Et §. 5. additur, Non solum redditus, sed nec possessiones illas habeant in particulari, neque in communi domus, vel Ecclesiæ Societatis, præterquam quod ad habitationem vel vsum necessarium eis conueniens fuerit, &c. In Examin. etiam cap. 1. §. 3. declaratur, paupertatem Societatis rationem esse, vt nec velit, nec possit redditus vltos ad sustentationem, neque ad quidvis aliud habere.

Vbi particula illa, nec quidvis aliud, posita est ad explicandum.

II. *Quam late patet illa capacitas seu paupertas bonorum in communibus, & cont.*
 plicandum, etiam ad seruicium, vel expensas sacri-
 stia, vel sacrificij diuini, vt pro ornamentis ad sum-
 ptus olei, cere, critici, aut vini consumendi in alta-
 ri, non posse Societatem professam habere redditus
 ad quos habeat proprium ius. Et hoc ipsum signi-
 ficatum est in 6. p. Confit. in verbis illis, *Nec sacri-*
stia quidem, aut fabrice applicati. Additur præterea in
 4. p. Confit. cap. 2. §. 4. in domibus, & Ecclesijs So-
 cietatis professæ non posse admitti obligationes ad
 curam animarum, vel ad aliquas Missas dicendas: per
 quod excluduntur etiã omnes redditus, qui ex an-
 nuarijs, seu capellarijs prouenire solent. Verum
 hoc commune est toti Societati, etiam in Collegijs.
 Prouenit enim ex illa generali conditione pauper-
 tatis Societatis, quod pro Missis, vel alijs ministe-
 rijs spiritualibus nõ potest stipendium, vel eleemo-
 synam accipere. Quamquam non hæc sola ratio ibi
 interueniat, sed etiam, vt operarij Societatis pro-
 fessæ magis expediti sint ad sua ministeria, & ad
 missiones obeundas, quando iniuncta fuerint. Et
 ideo additur ibi in declaratione, quod licet Colle-
 gia possint interdum aliquas obligationes accipe-
 re, quæ neque animarum curam contineant, nec
 distractionem afferant, nec multam occupationem
 repugnantem Societati, in domibus a se prof. ssum
 (dicitur ibi) quando nec illa redditus villos habent, nec ipsi
 stabili habitationem, huiusmodi obligationes nõ tolerantur.

III. *Ad quos etiam personas domorum suarum se extendat.*
 Ex quibus omnibus constat occlusam omnino
 esse viã Societati professæ habendi redditus certos,
 & stabiles ad quascunque expensas sibi necessarias,
 siue ad fabricam Ecclesiæ, aut domus, siue ad expen-
 sas Ecclesiæ, seu sacristia, siue ad sustentationem
 tam professorum, quam omnium eorum, qui eos
 adiuvant, vel in temporalibus, vel in spiritualibus,
 in quocunque gradu Societatis illi sint, vel etiam
 nouitij, imò etiam si sint famuli; nam omnes hi cõ-
 prehenduntur in sustentatione domus. Neq; etiam
 pro hospitibus, nec pro itineribus agendis multoq;
 minus, vt ipsi professi in missionibus ex eis susten-
 tati possint, quia verba sunt generalia, & omnem
 titulum, vel occasionem excludunt.

IV. *Dilectio paupertatis excludit pauperiam in communibus.*
 Deinde cõstat in hoc genere paupertatis, quoad
 multa conuenire paupertatem Societatis cum pau-
 pertate Minorũ, quatenus nihil proprium in com-
 muni habere possunt: in aliquibus verò differre ex
 parte minuendo, & ex parte augendo illam pau-
 pertatem. Nam quoad dominium propriũ rerum mo-
 bilium, quæ actu possidentur, & tenentur ad vsum,
 & quoad Ecclesiã, & domum habitationis, nõ re-
 fugit Societas illud admittere, quia non existimat
 impedire aliquo modo finem suum. Minores verò
 profitentur hoc etiam dominium non admittere,
 sed purum vsum: quod sanctum etiam est, & ex eo
 capite paupertatem auget, & commendat eius affe-
 ctum. Aliunde verò excedit hæc paupertas Societa-
 tis: quatenus excludet omnes redditus pro sacristia,
 & sumptibus eius, & omnes prouentus ex capella-
 rijs, annuarijs, &c. quæ cum paupertate Minoro-
 rum non repugnant, vt in tomo superiori tractan-
 do de religionibus mendicantibus visum est. Atque
 hinc tandem fit, vt ad declarandam hanc pauper-
 tatem Societatis professæ nihil hic adducere neces-
 sarium sit: nam quæ illi communia sunt cum reli-
 gionibus mendicantibus, illo in loco declarata sunt.
 Quæ verò sunt propria Societatis, apertè ferè in i-
 psius constitutionibus continentur. Vt tamè distin-
 ctius ea, quæ sunt propria, intelligantur, operæ pre-
 tiũ erit nonnulla ex verbis Pontificũ Paulo antè al-
 latis magis exponere, & dubia incertitia expedire.

Dubium primum.

Quid verba illa Bullæ Pauli III. (ius ali-
 quod ciuile) importent.

V. Primum ergo inquiri potest, quid significet in

Bulla Pauli III. verbum illud, *ius aliquod ciuile.* Vi-
 detur enim in rigore significare actionem ad peten-
 dum coram iudice redditus, vel prouentus aliquos,
 atque ita non repugnare, quin domus professæ ha-
 beat ius, quod vocant naturale ad huiusmodi red-
 ditus, vel bona stabilia: rectè enim vnũ ius ab alio
 separatur; vt in sententia multorũ per testamentũ
 minus solenne, quando certò cõstat continere vo-
 luntatẽ testatoris, ius naturale acquiritur, id est, in
 conscientia & vera iustitia, quanuis nõ acquiratur
 ius ciuile, id est, actio ad petendam iuridicè heredi-
 tatem. Similiter qui deceptus est in venditione ci-
 tra dimidium, ius naturale habet ad id in quo de-
 ceptus est, non tamen ius ciuile, quia ei non datur
 actio. Cum ergo in dicta Bulla solũ declaretur, So-
 cietatem professam non posse acquirere aliquod ius
 ciuile, non videtur excludi, quin habere possit verũ
 ius iustitiæ ad aliquos redditus, quanuis illos iuri-
 dicè petere non possit. Vt, v.g. si aliquis testamento
 relinqueret suam hereditatẽ alicui cũ onere dan-
 di singulis annis pensionem centum aureorum do-
 mui professæ Societatis, conferendo etiam ipsi So-
 cietati ius naturale iustitiæ, absque actione ciuili.

Ratio du-
bi.

Confirmat
exemplo.

Respondeo certum esse Societatem esse incapacẽ
 omnis dominij harum rerum, tam corporalium,
 quam incorporalium, atque adeò nec census villos
 habere posse, nec verum aut proprium ius ad villos
 redditus. Prima pars constat ex multis alijs verbis
 suprã citatis, præsertim, quia proximè post illa ver-
 ba in Bulla Pauli III. additur, *Set sine contenti vsum*
tan-um rerum sibi donatarum, ad necessaria sibi comparanda,
recipere. Vbi etiam rerum mobilium solus vsum vide-
 batur permitti. Apertissimè verò id declaratum est
 in Confit. vbi nulla facta mentione iuris ciuilis, ab-
 solutè dicitur Societatem professam, neq; in com-
 muni, neq; in particulari posse habere hæc bona: &
 ad maiorem explicationem additur, *sed neq; ill. ali-*
ratione, ita vt penes Societatem sit vlla eorum d. p. n. ratio.
 Quod verò sub hac generali prohibitione compre-
 hendantur non tantum res corporales, sed etiã ille,
 quæ incorporales vocantur, ex ipsis verbis manife-
 stum est; quia census annui sunt ex his bonis incor-
 poralibus: at illi etiam exclusi sunt per illa verba,
nulli redditus, nam ex censu aliqui redditus debentur.
 Imò iuxta veram sententiam, hoc commune est o-
 mnĩ religioni, quæ paupertatẽ in communi profite-
 tur, nã eo ipso repugnat illi habere ius aliquod pro-
 prium ad certos redditus: & ideo Bonifacius VIII.
 in c. 1. §. 1. de religio. dom. in 6. dixit, huiusmodi re-
 ligationem incerta mendicitate sustentandam esse,
 quia nihil debet habere certum vnde alatur: sed ex
 eleemosynis viuere debere; vt ibi glossa, & omnes
 notant: Ergo omnes certi redditus, siue proueniant
 ex re corporali, siue ex incorporali iure, repugnat
 huic paupertati. Non ergo excluditur solum ius seu
 actio ciuilis, sed etiam ius ipsum substantiale, vt sic
 dicam; quod inter bona temporalia, & immobilia
 per se computatur, & est estimabile pretio, etiã se-
 clusa actione ciuili, & de se sufficere potest ad cer-
 tam vitæ sustentationem, etiam si ex alterius iniu-
 stitia negari possint redditus debiti ex tali iure: quæ
 sententia manifestè sumitur ex declaratione Pontifi-
 cis in Clem. Exiit. v. *scumque an. ut redditus.* de verb.
 signific. Cum ergo in Bullis ponitur particula illa,
ius ciuile, non intelligitur sola actio ciuilis, sed omne
 ius, seu dominium humanum, quod ius ciuile ap-
 pellari potuit, vel quia inter ciues versari solet, vel
 quia fundamentum est iuris ciuilis, & per se con-
 fert illud, quanuis aliquando ex accidenti negetur.

VI.

Et partem rã
soluitur du-
bium

Offenditur
prior pars.

Offenditur
posterior.

VII. *Ad confir-
mationem ab ordi-
plo legatis in
illo n. §.*
 Ad exemplum autẽ ibi positum, manifestum est
 in eo casu legatum illud repugnare paupertati So-
 cietatis, atque adeò esse nullum, ita vt non solum
 non acquirat Societas ius ad tales redditus, verum
 etiã non possit illos recipere: quia esset virtute con-
 sentire,

sentire, & acceptare ius, aut saltē velle habere certos redditus ad suam sustentationem (nisi forte heredes expressē declararēt, se vtrō dare velle.) Imō, etiam si testator hoc onus imponeret heredi nullo iure dato Societati, sed solum grauando conscientiam heredis, iuxta communem sententiam tomo præcedenti tractatam de mendicantibus, non esset validum tale legatum: quia repugnat strictæ paupertati, quæ omnes redditus certos excludit, vt notat Panormit. in c. *nihil praua*, 2. de excess. Prælat. n. 2. & in cap. *in præsentia*. de probationibus & ideo in 7. tandem Congregat. generali. decreto 50. editionis ann. 1616. stabilitum est, repugnare Societatis instituto, & puritati paupertatis ei, si Collegia acceptent redditus cum onere dandi aliquam partem domui professæ. Et quamvis Syluest. l. *gatum*. 2. q. 2. particula 2. & 3. cum Paludano, & alijs Doctoribus, hoc limitet, quoad alias religiones mendicantes, videlicet, nisi *per modum elemosinæ ad recipiendū* & non exigendo iudicialiter, de quo citato tomo visum est, nihilominus in Societate ipsa, non existimo habere locum generaliter de quibuscunque legatis illam limitationem. Nam in 6. p. Constit. cap. 2. §. 2. cum dictum esset, domus, & Ecclesiæ Societatis non posse habere redditus, additur in Declaratione lit. B. *Si aliquis ex fundatoribus domum, vel Ecclesiæ suam vellet reddere aliquos ad fabricam vsu relinqueret, dammodo, nec dispositio eorum ad Societatem pertinet, nec sit vnde ei computat actio in illos, (quamvis id illi cura esset, vt is cui tale munus commissum est, suum officium faceret) & sic in rebus similibus, non esset id à Societatis paupertate alienum.* Ex qua declaratione constat in casu ibi expresso tale legatum, seu onus validum esse, quia Societati licet gaudere illo, modo sibi permissio, scilicet accipiendo redditus illos si dentur, & admonendo etiam sui officij heredem, qui supponatur in conscientia obligatus, aliàs nulla esset admonitio. Qualis verò esse possit illa obligatio heredis, in tomo superiori explicatum est.

Societas professæ legatam quendam in elemosinam acceptare potest.

VIII. Non tamen quacunque legata.

Nomine fabricæ non veniunt ornamenta.

Necque sumptus pro sacrificijs, & luminariis.

IX.

Nihilominus talem expositionem non propono

vt certam; primum, quia argumentum à contrario, vel ab speciali, vbi prohibitio generalis lata non erat, non est firmum ad concludendam generalem prohibitionem in alijs casibus; in præsentia autem non est prohibitum, ex vi voti paupertatis, neque ex alijs regulis Societatis recipere huiusmodi redditus, si ab alio conferantur ex obligatione sibi relicta, sine iure vel cura Societatis, nam seclusa hac speciali declaratione nihil peculiare habet Societas plusquam aliæ religiones, quibus prohibitum est habere redditus in comuni, quibus non propterea censetur prohibitum acceptare hanc elemosinam, quantumvis obligatoriam ex parte dantis: ergo quamvis in prædicta declaratione num. 7. allata ille casus specialiter expressus sit, non licet inde inferre generalem prohibitionem in omnibus alijs: nam ad recedendum à iure communi, & ad inducendam speciem voti obligationem, seu materiam, maior declaratio necessaria erit: potuit enim ille casus exprimi non vt explicaretur tantum in eo specialiter licere, sed vt infinuaretur in hoc casu esse specialem rationem, non vt liceat, sed vt etiam congruum sit, talem præ operam acceptare, modo nostre paupertati accommodato, etiam si fortasse in alijs casibus, vel melius sit illa non acceptare, vel regulariter possit esse ali-quod inconueniens, vel periculum alicuius fraudis, vel diminutionis paupertatis per huiusmodi legata. Deinde mouet propter illa verba, & *in rebus similibus*: per quæ significari videtur non esse speciale in illo casu, sed extendi etiam ad alios similes, nullum enim alium congruum sensum illorum verborum inuenio. Nam illæ res similes non possunt referri ad res in testamento relictas; quia omnes, quæ relinqui possunt, comprehensæ iam erant nomine reddituum, nam si non sint redditus, sed res semel donandæ, & consumendæ, illæ etiam cum perfecto iure, & actione ciuili acceptari possunt. Igitur referri necessariò debent ad alios casus, in quibus aliqui redditus sub eodem onere, & modo relinquuntur ad alios vsus Ecclesiæ, vel domorum Societatis. Accedit etiam, quod in originali Hispano verba, quibus illa declaratio concluditur, sunt *No se traen conueniente, quæ non tam significant hoc esse licitum, quam non esse contra perfectionem, vel conuenientem gubernationem, quando ratio aliqua gratitudinis, vel pietatis id postulauerit, ita enim interpretor illa verba, & sic in rebus similibus.* Denique hoc videtur sufficienter colligi ex dict. c. 2. 6. p. Constit. §. 6. in quo tria ordinantur. Primum est, vt nullus Societatis accipiat aliquæ ad relinquendas perpetuas elemosinas alicui domui, vel Ecclesiæ Societatis, quod per se non pertinet ad votum paupertatis, neque ad materiam eius, sed ad quandam perfectionem, & ad regulæ obseruationem, magnamque ædificationem. Secundum est, vt si quis sponte sua eas relinquat, nullum in eis sit ad testem iudicio petendæ acquiratur Societatis; & hoc pertinet ad materiam voti paupertatis. Tertium est, tales elemosynas recipi posse, si alii cum ad id charitas præcipiat. Deum eos moueri, eas elargiantur, hæc enim verba manifestè supponunt tunc etiam posse à Societate recipi. Quæri autem circa illa potest, an oporteat alii ex sola charitate, id est, ex spontanea voluntate absque obligatione in rigore illa verba. Non tamen ita cenfeo, nam etiam ex charitate moueri potest, qui suam obligationem quæcunque illa sit, implet. Solum ergo ibi significatur respectu Societatis non posse esse obligationem iustitiæ, quicquid sit de quacunque alia obligatione, quam hæres potest habere respectu testatoris.

Dubium

Dubium secundum.

Quid importent verba illa Bullae, (redditus, & possessiones.)

X. Dubitari verò vltius potest an nomine reddituum comprehendantur temporales pensiones, si ad quinque vel sex annos tantum relinquuntur, sed de hoc idem censendum est, quod de mendicanti⁹ religionibus tomo superiore dixi contra Cordubā, & alios, si talis sit pensio, vt ad eam religio ipsa ius acquirat, etiam si temporalis sit repugnare paupertati Societatis professae: quia etiā huiusmodi pensio impedit saltem pro illo tempore, incertam mendicitatem, ergo repugnat dictae paupertati. Et ideo Clemens in dict. Clem. Exiui, absolute & sine distinctione dixit, huiusmodi redditus retinere, paupertati, & mendicitati repugnare. Et ibidem etiā asserit hos annuos redditus inter immobilia bona computari, quia i^o ad illos est quasi res fructifera, de se permanentes, & vendibiles, quod non solum verum est de perpetuo, sed etiam de temporali consensu, vt communiter Doctores docēt, & videri potest Couarr. 3. Variarū c. 7. Præterea ob hanc rationē docent omnes Doctores, vt tom. superiori vidimus, vsum fructum eius, qui professionem facit in religione, quæ non potest proprium in communi habere, non cedere in commodum religionis, sed per professionem extingui, cum tamen redditus usufructuarij temporales sint, maxime respectu religionis, quia ad summum durare possent pro tēpore vite ipsius usufructuarij: signū ergo est etiam temporales redditus cum iure ad illos, huic paupertati repugnare. Deniq; in constitutionib⁹ Societatis illa distributio additur, nulli redditus, & illa sed neque vlla alia ratio, & illa, si redditus vllus. An verò tale legatum relictum Societati professae, vt possit conuerti in vilitatē eius, aliquo modo non repugnante paupertati ipsius, & sub ea ratione validum esse possit, dicam statim.

XI. Circa aliam particulam, quo prohibetur Societas habere possessiones præter necessarias ad vsum, inquiri potest quid nomine possessionū intelligatur, & quæ sint permittæ, quæ verò prohibita, & an prohibeatur illarum tantum proprietates, vel etiam vsus. Primum horum per se facile est, possessiones enim appellantur omnia bona immobilia corporalia, vt sunt domus, & quæcunque ædificia, vineæ, horti, & in vniuersum agri, siue fructiferi sint, siue infructiferi; hæc enim omnia tam in iure, quam in communi modo loquendi nomine possessionum significatur. Oportet autem hic notare Concilium Trident. sess. 25. c. 3. de Regularib⁹. concessisse omnibus regularibus, Minoribus de Observantia & Capucinis exceptis, vt monasteria, & domus eorū habere possent bona immobilia, etiam si in constitutionibus suis eis id sit prohibitum: sub quo decreto videbatur Societas etiā comprehensa. Quia verò Concilium non precipit, sed cōcedit, ideo postea Societas in secunda Cōgregatione generali Can. 21. celsit cuiusque iuri, quod ei posset ex hac concessione Concilij prouenire, & ideo eadem obligatio nunc integra perseverat, & post illud decretum Concilij confirmata est hæc paupertas Societatis à Pio V. & Gregorio XIII. ille enim in Bulla, Dum i. de fide, declarat, Societatem mendicantem existere, quippe quæ (ait) ex eius instituto, & constitutionibus apostolica auctoritate confirmata bona stabilia possidere nequit, si in eis elemosinæ fideliūque largitionibus, & subventionibus uiuat. Gregorius verò in constitutione, Ascendens Dominus, & hanc prædecessoris sui declarationem citat, & probat, & deinceps eorum institutum, ac expressè etiam quoad hanc partem confirmat.

XII. De secundo autē puncto dicendum est, duas tantum, vel tres possessiones posse habere conuentum

vnum Societatis professæ, scilicet domū ordinariā, in qua habitent religiosi, Ecclesiā, in qua sacra ministeria exerceant, quæ regulariter non reputatur possessio distincta, sed vnum corpus efficit cū ipsa domo, & cum eadē domo computatur hortus aliquis ad quotidianum vsum necessarium religiosorum: nam hoc totū nomine monasterij, aut domus comprehenditur. Præter hæc verò habere potest separatā aliquā possessionem, vbi etiam domū cum agro, vel cum horto habeat ad extraordinariū, necessarium tamen vsum religiosorum, ad corporis, vel spiritus leuamen aliquod aut refrigerium: hæc enim omnia sunt in prædictis constitutionibus cōtenta. Quia verò quod ad Ecclesiā, vel domum pertinet, declaratione non eget, ideo solum de possessione alia explicatur in 6. p. Constit. c. 2. §. 5. talē esse debere, vt nec alim locetur, nec fructus, qui additū loco esse sibi in uitam possit, habeat, scilicet (additur ibi in Declaratione lit. F.) si vim, vel olei, vel fructus prouenit dicta possessione ferret, vel si fructus, & olea ex horti venderentur, quorum nihil liceret, quæ verba delumpta videntur ex dict. Clement. Exiui §. Licet. Non repugnabit autem paupertati conuerti in vsum domus fructus aliquos, vel olea, ex huiusmodi locis prouenientia. Omnis autem alia vtilitas ex illis prohibita est, vt eodē loco satis declaratur. Præter hæc autē possessiones, nullas alias habere licet: quia in hoc genere quidquid concessum non est, censetur prohibitum, vt argumentatur Pontifex in dict. Clement. Exiui. vers. Cuius, annui. & optimè, nam hic prohibitio generalis est ratione talis voti, & ideo solum id est licitū, quod est concessum, seu exceptum. Non ergo licebit Societati professæ habere domum aliquam, vel vineam, vel quippiam simile, quod ad prædictos vsus moraliter necessarium non sit, etiam si ex illis possessionibus non sustentetur, sed fructus earum in elemosinam aliquam conuertat, & sic de alijs. Vide Cordubam in c. 6. suæ regulæ q. 10. punct. 2. & Serenam Conscientiam q. 10.

Quoad 3. verò punctū manifestum est inprimis maxime prohibitū esse dominium harum possessionum, deinde certum est prohiberi vsum fructū, etiā absq; dominio: quia non minus hoc repugnat paupertati, imò quodammodo magis, quia indigentia magis subuenitur usufructu, quam proprietate. Itē quia expressè in dictis constitutionibus prohibetur prouent⁹, quæ vox propriè significat fructus, seu comoditatem vsum fructus. Item prohibetur quicunque redditus, vel emolumenta quarumcunque possessionū, ergo multo magis vsum fructus. Deniq; dicendum est, etiam vsum talium possessionū (præter suprā dictas) esse prohibitū, quod sumo ex dict. Clem. Exiui. vbi de Minoribus sic dicitur. Possessiones, vel earum etiam vsum (cū eis non reparetur concessi) recipere, vel habere (conditio enim considerat a p. s. p. non licet. Quæ verba & ratio eorum in Societate professæ locum habent. Intelligo autē per vsum, ius vtendi: nā solus vsum facti per se non repugnat voto paupertatis: & ideo, si dominus cōcederet Societati vsum alicuius possessionis ex mera liberalitate, nullum ius illi tribuendo, sed cum potestate libera respectu Societatis, negandi illi vsum, cū velit habere talē vsum nō esset cōtra paupertatē, quia ibi nulla est proprietas, nec ius propriū, & perit de est accipere vsum domus ac recipere vsū equi, aut alterius rei cuiuscūq;. Poterit ergo esse in hoc aliquis excessus, si talis vsum non esset adeo decens religiosos, præsertim profertibus solennem paupertatem, tamen in rigore non esset contra tale votum. Atq; eodem modo accipiendū est, quod de usufructu diximus; nam vsum fructus propriè significat ius ad percipiendos fructus. Si autē dominus possessionis liberaliter tribueret fructus vnius anni, acceptari possent, sicut alia elemosynarū, imò & plures annos posset id facere, nullū

punctū quā possessiones professæ parantur.

Quam possessionem in se habere possit.

XIII. Tertiū punctū, An prohibeatur sola proprietas an etiam vsum fructus.

Vsum nudum non prohibetur.

*Admini-
strare fru-
ctus, vel red-
ditus alicu-
ius, pauper-
tatis repu-
gnat.*

*XIV.
Dubium si
domui pro-
fessa possessio
non necessa-
ria legatur.*

*Quando
paupertati
semper re-
pugnet lega-
tum opinio
Antonini.*

*Opinio alio-
rum.*

*XV.
Auctoritas
inductum
suxta opi-
nionem An-
tonini.*

*XVI.
Quando le-
gatum pau-
pertati non
repugnet
certa reso-
lutio.*

ius conferendo Societati. Adde etiam, quod licet ille voto ad id se obligaret, votum esset validum, & Societas posset fructus recipere, dummodo votum intelligatur soli Deo factum, & ipsi nullum esse acquiritur ius, sicut supra n. 9. dicebamus de obligatione hæredis ex testamento. Denique aduerto, cavendum esse, ne in Societate admittatur administratio, seu dispositio talium fructuum, vel reddituum; nam hoc repugnaret eius paupertati: ut constat ex cap. 2. 6. p. Const. §. 2. & 6. & lit. B.

Sed quid si domui professa possessio aliqua ad vsum suum, non necessaria donec, aut testamento relinquatur. Respondeo, dupliciter posse id contineri. Primo ut legatum habeat adiunctam aliquam conditionem repugnantem paupertati, prout declarata est: ut, v. g. quod talis possessio sub dominio vel usufructu Societatis semper cõseruetur, vel alia similis, & tunc clarum est, non posse legatum cum tali conditione acceptari. Dubitant autem Doctores, an in illo casu legatum illud valeat, necne? Quidam enim censent esse validum, & conditionem, utpote iniquam debere haberi pro non adiecta. ita tenet Antonini. 3. p. tit. 16. c. 1. §. 12. notab. 7. argumento c. tu nobis, de testamentis, & regule 37. iuris in 6. quod *ut re per inutile non vitatur*. Nihilominus huiusmodi legatum nullum simpliciter esse tenet glossa in dict. Clem. Exiit, verb. *Proinde*, circa finem, & ibi Cardinal. n. 1. Bartolus l. 2. Minoritarum dict. 2. c. 1. & 2. quia ita expressè est declaratum à Nicolao III. in c. Exiit, de verborum signis. in 6. Notat autè Bartolus hoc esse speciale, ex declaratione summi Pontificis, in odiu talis legati, seu legatis, & in fauorem paupertatis Minoru. Vnde infert, si cõditio adiecta legato, ex alia ratione esset turpis, vel impossibilis, nõ quia specialiter repugnet paupertati Minoru, sed religioni in genere, &c. tunc reiecta conditione, retineri posset legatum, quia tunc nõ procedit illud ius speciale, & ita regulandū esse legatum per generale ius, quod habet, ut à legato subducatur omnis impossibilitas. *Lo bimus*, ff. de conditionibus. & demonstrationibus, & l. legatum, ff. de usufructu legato. & l. reprensus, de institutionibus & substitutionibus.

Ego verò hinc ulterius colligo, casum hunc, de quo agimus, non videri decidendum respectu Societatis ex illo iure speciali pro fratribus minoribus declarato: quia licet Societas professæ in aliquo cum eis conveniat in communi paupertate, non tamen in omnibus; non est ergo necesse ad illam extendere illud ius speciale, seu declarationem illam, quæ per se nõ spectat ad substantiam paupertatis. Vnde quantum ad Societatem probabilem cenfeo opinionem Antonini. Quia verò Societas non acquirit ius civile, non poterit petere tale legatum: si autem hæres voluerit dare estimationem eius, vel ipsummet liberu & reiecta conditione tradere, licet acceptari potest: quia nec voto, nec alicui iuri Societatis repugnat. An verò hæres teneatur in conscientia hoc modo dare legatum Societati, existimo in rigore non teneri, quia illi constat non fuisse talem voluntatem defuncti, & alioqui iura civilia, quæ de huiusmodi legatis disponunt, ibi non obligant, quia non acquiritur ius civile.

Secundò potest hoc legatum relinquere, vel sub expressa conditione, ut conuertatur in utilitatem Societatis, eomodo quo licet potuerit, vel simpliciter legando talem rem, & nihil declarando, & hi duo modi equiparantur in iure, quia quoties contrariu nõ explicatur, intelligitur testator legare eo modo, quo melius potest, ut in specie declaratur in dict. c. exiit, §. ad hoc. In utroque ergo casu validum est legatum, & à Societate acceptari potest, ad vsum suu paupertati convenientem, ut declaratur in 6. p. Const. c. 2. lit. E. ubi in genere dicitur, *Quidquid stabile illi datus fuerit, teneatur, eo quamprimum poterit se exuere, ac vendere*.

vi pauperibus Societatis, vel externis, sua in paupertate subministratur, quod ex natura rei est necessarium, supposito tali voto, & tali genere paupertatis. Et ita communè hoc esse omnibus mendicantibus, qui paupertatem in communi observant, dixit Antoninus dict. not. 7. & Nau. in Comment. 2. de Regul. n. 1. Ad tollendos verò scrupulos additur in prædicta declaratione lit. E. posse expectari temporis opportunitatem, ne forte necessarium sit, vilius rem vendere, quam oporteat, facit etiam ad hoc, quod in decreto 51. Congreg. 7. fuit declaratum.

CAPUT X.

An explicata superiori capite paupertas conveniens sit Societati professæ.

Am quæri hic potest, cur Societas professæ hunc modum paupertatis, quam hætenus in proximo c. exposuimus, amplectatur: ut enim nunc omittamus generales difficultates, quæ de hac paupertate in communi motu sunt in Ecclesia, & in toto superiori sunt tractatæ, specialiter videri potest hæc paupertas minus accommodata huic instituto. Primò, quia cum modus viuendi in his, quæ ad velutur, & cibum pertinent, nec sit nimis austerus, nec nimis abiectus, ac vilis, talis paupertatis modus non rectè cum illo consonat: tum quia in externa specie non videntur hi religiosi tantam paupertatem præ se ferre, oportet autem, ut exteriores actiones cum exteriori habitu concordent. Tum etià, quia erunt nimis onerosi ab ijs fidelibus, quia pluribus indigent ad suam sustentationem, quam alij pauperes religiosi. Secundò, quia considerato fine huius domorum, non videtur illi proportionata hæc paupertas; cum tamen tota perfectio paupertatis religiosæ consistat in proportionem ad finem religionis iuxta doctrinam D. Thomæ in citato tomo adducti.

Antecedens siue assumptum huius 2. argumenti patet, quia finis Societatis professæ est Evangelicæ prædicationi, & fructus eius cum ministeriis illi annexis; ad hunc autem finem commodius videretur habere moderatam sustentationem, ex propriis bonis in communi, tum quia minorem aliteret sollicitudinem, omnino enim omittere curam temporalium possibile non est, perfectionis verò est eligere minimam, quæ sufficiat: minus autem videntur sollicitate temporalia, quando cum moderazione, & in communi habentur, quam si omnino non habeantur, & oporteat assidue illa querere & procurare. Maxime, quia hoc etiam cum maiori periculo fit, quam si moderata bona administrantur, tum quia hoc per paucos fieri potest, & ita alij expeditur ad contemplationem, studium, & spirituales actiones, quæ sunt propria opera huius religionis, & requirunt hominem valde liberum à temporalibus, & corporalibus curis.

Denique etiam ex parte eorum, quibus prædicandum est, videtur commodius non pendere ab illis in sustentatione corporali: quia maiori cum libertate, atque adeo cum maiori fructu eis prædicabitur. Nam propter hanc rationem inter alias supra in cap. 7. n. 14. dicebamus, Societatem non accipere stipendia, seu elemosynas pro ministerijs spiritualibus. Atque hinc oritur specialis difficultas in Societate, nam aliæ religiones, etiam quæ seruant paupertatem in communi, possunt stipendia Missarum, & annuatim perpetua, & similes subventiones recipere, quæ non parum leuare possunt sollicitudinem temporalium rerum: Societas autem, cum illo subsidio spirituali careat, si etiam omnibus redditibus privetur, cum magna difficultate, & consequenter non sine magna sollicitudine sustentari poterit.

Et confirmatur ab inconvienti duplici, quod experientia ipsa docuisse videtur. Vnum est, quod ex hoc se in tota Societate domos professas, quod ex hoc capite emittitur.